

BEKENDELLE

REALISATIEOVEREENKOMST PLANFASE

27 SEPTEMBER 2017

Partijen

Provincie Gelderland, gevestigd te Arnhem, Markt 11, 6811 CG Arnhem hierna te noemen:

Provincie;

en

Waterschap Rijn en IJssel, gevestigd te Doetinchem, Liemersweg 2, 7006 GG, hierna te noemen:

Waterschap;

Hierna ook gezamenlijk te noemen: partijen

Overwegingen

- Provincie en Waterschap hebben op 26 februari 2015 een Samenwerkingsovereenkomst 2015-2021 (SOK) getekend. Hierin staan o.a. afspraken voor de uitvoering van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS-fiche). De provincie zorgt voor het obstakelvrij maken van de in te richten percelen. Het waterschap assisteert bij het obstakel vrijmaken vanuit de verantwoordelijkheid voor het watersysteem teneinde een goede overdracht tussen voorbereiding en uitvoering te realiseren. De uitvoering van de PAS watermaatregelen geschiedt onder de regie van het waterschap. Provincie heeft voor 5 Natura 2000 gebieden op 1 februari 2016 een subsidie toegekend van € 450.000,- voor het assisteren bij het obstakelvrij maken en het opstellen van inrichtingsplannen voor de uitvoering van de PAS-maatregelen en € 300.000,- voor monitoring natschade.
- Provincie voert de regie op de realisatie van de PAS- en Natura 2000 beheerplan maatregelen. De provincie is verantwoordelijk voor het obstakel vrij maken van gronden (planologische inpassing, beschikbaar krijgen van gronden en waar nodig grondverwerving) en de realisatie van de PAS-maatregelen op grond van particulieren. De provincie stelt, conform de afspraken uit de SOK, subsidie en middelen beschikbaar voor de uitvoering van maatregelen door partners.
- De door partijen uit te voeren maatregelen vinden plaats in hetzelfde gebied op min of meer hetzelfde moment.
- De maatregelen moeten naadloos op elkaar aansluiten omdat ze onderlinge relaties hebben. Uit dat oogpunt is het om inhoudelijke redenen en om reden van efficiency logisch om het project gezamenlijk uit te voeren. (Werk met werk maken!)
- Een gezamenlijke voorbereiding maakt de uitvoering efficiënter en effectiever en werkt bevorderlijk voor het creëren van draagvlak in de omgeving.
- Deze realisatieovereenkomst is een nadere uitwerking van de afspraken die de provincie heeft gemaakt in de SOK met Waterschap. Er is alleen sprake van een andere aanpak dan voorzien.

Doel van de overeenkomst

Partijen zijn overeengekomen dat ze in gezamenlijkheid de PAS- en Natura 2000 beheerplan maatregelen gaan voorbereiden (fase 1) en uitvoeren (fase 2). Beoogd eindresultaat is een ingericht gebied, waarbij zowel de hydrologische maatregelen als de natuuropgave uit de PAS-gebiedsanalyse zijn gerealiseerd voor 1 juli 2021. De provincie is regievoerder en opdrachtgever.

Deze overeenkomst gaat over de planfase (fase 1) en bevat onderlinge afspraken om voor 1 juli 2019 te komen tot een uitvoering gereed integraal inrichtingsplan.

Voor de uitvoering van de maatregelen (fase 2) wordt een nieuwe overeenkomst gesloten.

Besluiten Natura 2000 Bekendelle

Alle besluiten rondom de PAS en het Natura 2000 beheerplan voor het gebied Bekendelle zijn genomen door Rijk en Provincie. Daarmee kan de voorbereiding van de uitvoering van de maatregelen starten. Voor de besluiten zie bijlage 1. Voor de kaarten met de PAS-maatregelen en Natura 2000 beheerplan maatregelen zie bijlage 4.

Plangebied

Het Natura 2000 gebied Bekendelle ligt in de gemeente Winterswijk. Het is een natuurreserveaat van ca. 100 ha groot (zie bijlage 2: Topografische kaart ligging Bekendelle). Het is een oud loofbos waarin de Boven-Slinge meanderend stroomt. De Boven-Slinge is een beek die bij Kotten (gemeente Winterswijk) Nederland binnenkomt. Daar waar de Boven-Slinge het gebied Bekendelle binnenstroomt staat de watermolen Berenschot. De beek stroomt vervolgens via het Bekendelle en daarna via Bredevoort, Aalten en Varsseveld richting de Oude IJssel. Het Waterschap Rijn en IJssel beheert de beek.

Het is het leefgebied van de ijsvogel, de grote gele kwikstaart en de zeldzame middelste bonte specht. In het loofbos staan diverse boomsoorten zoals de els, iep, eik en es. In het bos groeien de bosgeelster, slanke sleutelbloem, pinksterbloem en dotterbloem. In de uitlopers van de beek komen waterviolier en beekpunge voor. Langs de beek kan worden gewandeld.

Het gebied bestaat m.u.v. een klein gedeelte van Natuurmonumenten, hoofdzakelijk uit particulier eigendom (zie bijlage 3, eigendommenkaart).

Projectbeschrijving

In fase 1 van het project wordt een uitvoering gereed inrichtingsplan (als definitief ontwerp op bestek niveau) opgesteld. De maatregelen bestaan uit zowel hydrologische maatregelen als natuurinrichtingsmaatregelen.

De inrichtingsopgaven zijn vastgelegd in de PAS-gebiedsanalyse en het Natura 2000 beheerplan. Deze plannen worden als schetsontwerp beschouwd en uitgewerkt via een voorlopig ontwerp naar een definitief ontwerp met SSK-kostenraming. De kaarten en de tabel met PAS- en Natura 2000 beheerplan maatregelen zijn toegevoegd als bijlage 4 en 5.

Met de betrokken eigenaren worden afspraken gemaakt over de inrichtingswerkzaamheden en over eventuele mitigerende maatregelen. Het op te stellen inrichtingsplan dient te voldoen aan de eisen voor de Projectplan Waterwet procedure die het waterschap als bevoegd gezag trekt. Voor het beheer van het plangebied wordt een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. Hierin worden o.a. de exploitatiekosten en het gewenste ontwikkelings- en regulier beheer beschreven.

De provincie is verantwoordelijk voor het obstakelvrij maken van alle percelen waar PAS- en Natura 2000 maatregelen moeten worden genomen. Deze percelen dienen aan het eind van deze fase beschikbaar te zijn voor uitvoering.

Het omvormen van 0.8 ha graslandperceel, dat in bezit is van Natuurmonumenten, is reeds beschikt aan Natuurmonumenten. Particuliere realisatie van het landbouwperceel (2 ha) ten zuiden van de Brinkeweg (natura 2000 maatregel) is al via de beschikking van de Bosgroep voorzien voor functieverandering en inrichting. Verder ligt er in het projectgebied ten noorden van de Brinkeweg bij "het Beekhuis" nog "nieuwe natuur", waarvan de realisatie geen onderdeel uitmaakt van natura 2000 of PAS-maatregel en valt in de categorie "overige GNN". Momenteel is op deze percelen nog geen zicht op of en op welke termijn er sprake is van vrijwillige realisatie van natuur.

De werkzaamheden voor inrichting van deze landbouwpercelen naar natuur die via de bosgroepen als door natuurmonumenten worden gerealiseerd, maken geen onderdeel uit van dit integrale inrichtingsplan, maar kennen een eigen inrichtingsplan. Wel vindt er afstemming plaats in de projectgroep.

Alle partijen zorgen voor hun inbreng en het uitwerken van hun bouwstenen voor het op te stellen uitvoering gereed integraal inrichtingsplan dat door het Waterschap zal worden opgesteld.

Het eindproduct van deze fase is een uitvoering gereed integraal inrichtingsplan dat er uiterlijk op 1 juli 2019 ligt en de instemming heeft van alle gebiedspartijen. Uitvoering gereed wil zeggen:

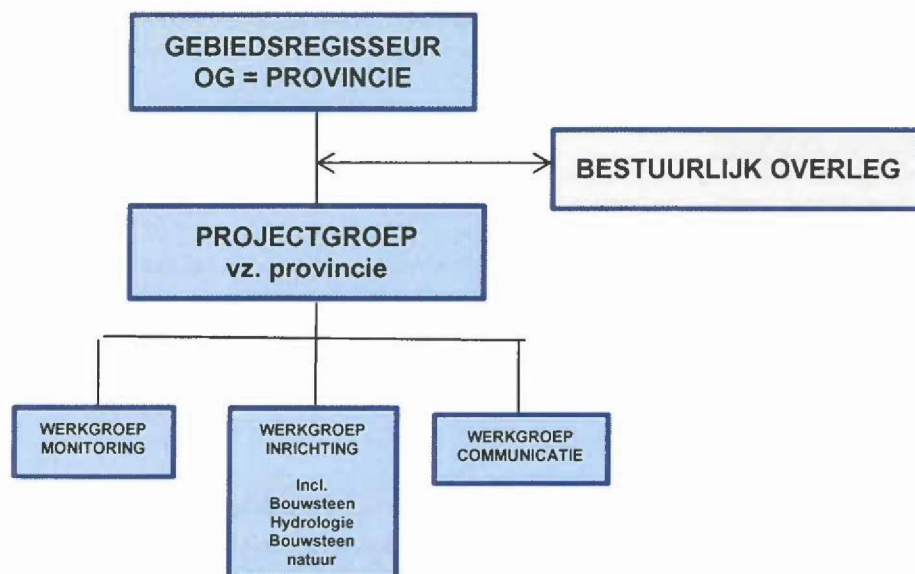
- Alle in te richten en om te vormen percelen zijn beschikbaar of komen later beschikbaar via de gedoogplicht;
- De noodzakelijke onderzoeken (flora/fauna veldonderzoek, archeologie, bodem-ecologische en hydrologisch onderzoek, NGE) zijn uitgevoerd;
- Het bestemmingsplan is, waar dat nodig is maar in ieder geval voor de uitvoering van de PAS maatregelen, aangepast;
- Eventuele wijzigingen in de PAS en het Natura 2000 beheerplan zijn door het bevoegd gezag vastgesteld;
- De vergunningen op basis van de Wet Natuurbescherming zijn verleend;
- Er ligt een definitief ontwerp waarin alle werkzaamheden zijn opgenomen;
- Een beheer- en onderhoudsplan voor het plangebied opgesteld;
- De omgevingsvergunning is verstrekt;
- Een eventuele ontgrondingsvergunning is verstrekt;
- De mitigerende maatregelen zijn besproken met de eigenaren en voor zover mogelijk is hiervoor de instemming verkregen;
- Er ligt een definitief vastgesteld projectplan Waterwet;
- Er is een SSK kostenraming opgesteld;
- Er ligt een actuele planning en een actueel risicodossier;
- Er ligt een voorstel voor een realisatie-overeenkomst PAS/Natura 2000 Bekendelle voor de "Uitvoeringsfase (fase 2) gericht op de uitvoering van de maatregelen met de kostenraming en verdeling en de organisatie van de uitvoering. Het voorstel is gereed om ter besluitvorming aan partijen voor te leggen.

Het eindproduct van deze fase is een uitvoering gereed integraal inrichtingsplan dat er uiterlijk op 1 juli 2019 ligt en de instemming heeft van alle gebiedspartijen.

Tijd/planning

De PAS-maatregelen dienen uiterlijk 1 juli 2021 te zijn uitgevoerd. Voor de uitvoering wordt een periode van 2 jaar aangehouden. Dit houdt in dat de planfase (fase 1) uiterlijk 1 juli 2019 moet zijn afgerond.

Organisatie

Deelnemende partijen

Waterschap Rijn en IJssel, Provincie Gelderland.

Gebiedsregisseur

De provincie Gelderland is regisseur en opdrachtgever voor het integrale gebiedsproces, de uitvoering van de PAS en Natura 2000 maatregelen met alle activiteiten die daarbij horen.

Bestuurlijke Overleg

Voor de 4 Natura 2000 beheergebieden in Winterswijk (Korenburgerveen, Wooldse Veen, Willinks Weust en Bekendelle) komt één bestuurlijk overleg. Het bestuurlijk overleg is bedoeld om bestuurlijke aspecten af te stemmen, de gebiedsregisseur en projectgroep van advies te voorzien, te kunnen opschalen en toe te zien op naleving van gemaakte afspraken. In het bestuurlijk overleg zijn aanwezig: de gedeputeerde Vitaal Platteland van provincie Gelderland, een wethouder van de gemeente Winterswijk, een heemraad van Waterschap Rijn en IJssel, een gebiedsmanager van Staatsbosbeheer en/of Natuurmonumenten en de directeur van de Bosgroep.

Projectgroep

De projectgroep bestaat uit vertegenwoordigers van alle betrokken partijen, aangevuld met trekkers van de werkgroepen en een vertegenwoordiger van de gemeente Winterswijk, de bosgroep als vertegenwoordiger namens de particulieren en natuurmonumenten. De provincie levert de voorzitter. De projectgroep heeft een coördinerende taak en stemt de verschillende activiteiten in de planfase op elkaar af, signaleert knelpunten, draagt oplossingen aan en stuurt de trekkers van de werkgroepen aan. In de projectgroep wordt de voortgang besproken en bestuurlijk overleg voorbereid. Als de projectgroep in gezamenlijkheid niet tot een oplossing kan komen kan de voorzitter afstemmen met de interne opdrachtgevers van gebiedspartijen of opschalen naar het bestuurlijk overleg.

Werkgroepen:

De werkzaamheden worden uitgevoerd in werkgroepen. In werkgroepen kunnen deelnemers van meerdere partijen zitting hebben. De trekkers van de werkgroepen hebben zitting in de projectgroep en leggen over de activiteiten van de werkgroep verantwoording af over de procesmatige, -, en inhoudelijke voortgang en de financiële aspecten. Door de werkgroepen worden bij de start gedetailleerde planningen en financiële ramingen opgesteld voor activiteiten die door de werkgroep worden uitgevoerd.

Werkgroep Inrichting:

In werkgroep inrichting zitten de vertegenwoordigers van de gebiedspartijen met kennis van zaken die hun bouwsteen (natuur en hydrologie) in brengen en samenvoegen tot een integraal inrichtingsplan. Het te leveren eindproduct is onder paragraaf 6 concreet gemaakt. Waterschap levert een trekker voor de werkgroep inrichting. Deze trekt en organiseert het proces om te komen tot een tijdige en juiste aanlevering van bouwstenen natuur en hydrologie en het opstellen van een uitvoering gereed, integraal inrichtingsplan.

Trekker: Projectleider Waterschap

Werkgroep Communicatie:

Voor de 4 Winterswijkse N2000-gebieden wordt een gezamenlijke communicatiewerkgroep ingesteld. In de werkgroep zijn alle gebiedspartners vertegenwoordigd aangevuld met vertegenwoordiger van de gemeente Winterswijk, de bosgroep en Natuurmonumenten. Deze werkgroep functioneert als opdrachtnemer van de projectgroep en is verantwoordelijk voor de aanpak, afstemming en uitvoering van de gezamenlijke gebiedscommunicatie. Geen van de partijen communiceert over het project zonder de andere partijen en de werkgroep trekker daarvan in kennis te stellen. Alle partijen hebben een communicatiemedewerker als contactpersoon aangewezen. De provincie is eindverantwoordelijk voor de communicatie-uitingen en is trekker van de werkgroep.

Trekker: Provincie Gelderland

Werkgroep Monitoring:

De werkgroep Monitoring zorgt voor afstemming tussen de gegevens van de natuurmonitoring (effect en prestatie) en de watermonitoring (effect), trekt conclusies, adviseert over de verkregen gegevens. In deze werkgroep nemen vertegenwoordigers van Natuurmonumenten, Bosgroep, Waterschap Rijn en IJssel, en de provincie deel. De provincie trekt de werkgroep.

Trekker: Provincie Gelderland

Financiën

Provincie Gelderland is eindverantwoordelijk voor de realisatie van de PAS- en de Natura 2000 Beheerplan maatregelen en zorgt voor de financiering. In de overwegingen is de bestaande overeenkomst en de subsidiebeschikking met Waterschap Rijn en IJssel aangegeven. Deze subsidiebeschikking die door de provincie is afgegeven aan WRIJ wordt niet gewijzigd. De inzet van partijen voor deelname in de diverse werkgroepen en het leveren van de eigen bouwstenen wordt conform de beschikking afgewikkeld. De provincie geeft voor het leveren van een projectleider voor de werkgroep inrichting opdracht aan WRIJ. De provincie neemt de kosten hiervan voor haar rekening. Voor alle andere kosten die moeten worden gemaakt, verstrekt de provincie opdracht (conform de geldende inkoopvoorwaarden) op basis van ramingen die door de werkgroep/partijen worden gemaakt. Dit kunnen bijvoorbeeld onderzoeken zijn die aanvullend op de al uitgevoerde en/of beschikte onderzoeken moeten worden uitgevoerd. De afrekening van deze opdrachten met partijen vindt plaats op basis van werkelijke kosten en binnen de kaders van de samenwerkingsovereenkomst. Per half jaar worden door de werkgroepen/partijen overzichten aangeleverd met de stand van zaken.

Geschillen

Partijen spannen zich samen in om geschillen in onderling overleg op te lossen. Lukt dat niet, dan kan worden opgeschaald naar het bestuurlijk overleg. Mocht dat geen oplossing bieden dan wijzen beide partijen een onafhankelijke mediator aan die bemiddelt. Als bemiddeling niet lukt, wordt het geschil voorgelegd aan de rechtbank Gelderland.

Ondertekening

Aldus overeengekomen op woensdag 27 september 2017,

Waterschap Rijn en IJssel

Provincie Gelderland

R. Gerard

5.1.2e

Directeur

5.1.2e

5.1.2e

G.J. de Fijter

5.1.2e

Programmamanager

Natuur en Landschap

5.1.2e

5.1.2e

Bijlagen

- Bijlage 1: Besluiten PAS/ N2000 Bekendelle
- Bijlage 2: Topografische kaart ligging Bekendelle
- Bijlage 3: Eigendommen in Bekendelle
- Bijlage 4: PAS- en Natura 2000– maatregelenkaart Bekendelle
- Bijlage 5: PAS/ N2000 maatregellentabel Bekendelle
- Bijlage 6: Overzicht beschikbare bouwstenen/onderzoeken

BEKENDELLE

Realisatieovereenkomst planfase

Bijlagen

Bijlage 1: Besluiten PAS/ N2000 Bekendelle

Aanwijzingsbesluit N 2000 Bekendelle

Het gebied Bekendelle is op 25 april 2013 door de Staatssecretaris van Economische aangewezen als N2000 gebied.

Programmatische aanpak stikstof (PAS)

Op 1 juli 2015 is de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in werking getreden. Dit hebben de Staatssecretaris van Economische Zaken en de Minister van Infrastructuur en Milieu, handelend in overeenstemming met de Minister van Defensie en Gedeputeerde Staten van de provincies besloten.

Vanaf 1 juli 2015 kunnen de Natuurbeschermingswet-vergunningen onder de PAS worden aangevraagd en meldingen worden gedaan bij de provincies en sommige gevallen het Rijk.

De PAS bevat voor elk natura 2000 gebied een gebiedsanalyse. Dat is een studie waarin beschreven is welke maatregelen er genomen moeten worden om de internationaal bedreigde habitattypen die voorkomen in het Natura 2000 gebied in stand te houden en uit te breiden. De maatregelen zijn beschreven en voor de uitvoering is geld beschikbaar. Uitvoering van de maatregelen is een wettelijke verplichting voor de betrokken overheden. De PAS maakt het mogelijk dat agrarische bedrijven weer kunnen uitbreiden onder voorwaarde dat de maatregelen ook daadwerkelijk uitgevoerd worden.

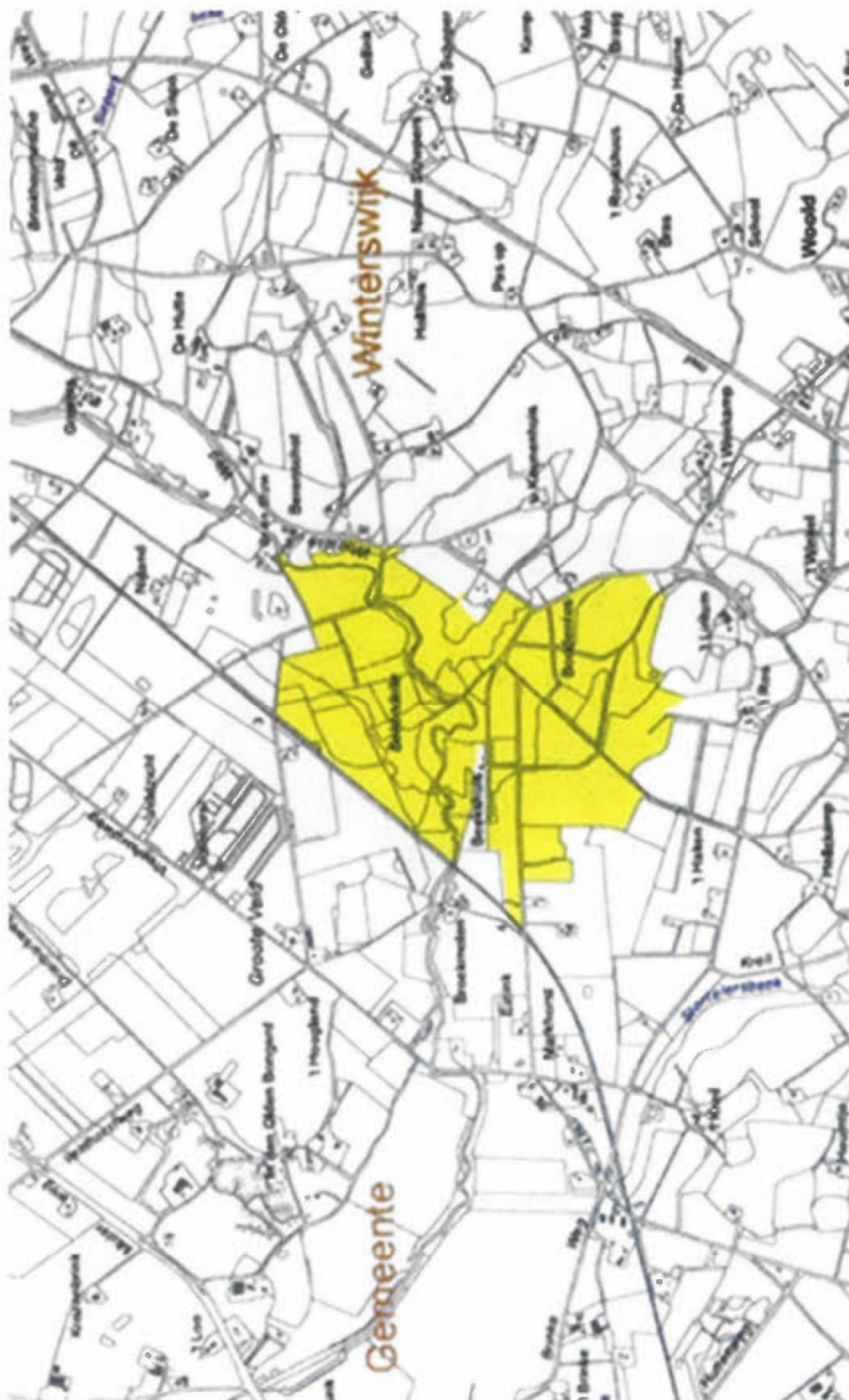
Beheerplan Natura 2000

Voor het gebied Bekendelle is een beheerplan opgesteld door de Provincie. Dit plan beschrijft welke natuur behouden en hersteld moet worden en welke maatregelen daarvoor nodig zijn. Het beheerplan beschrijft ook welke activiteiten mogelijk blijven en zijn in het gebied zonder dat dit een nadelig effect heeft op de natuur. Het beheerplan geeft, in aanvulling op het aanwijzingsbesluit, een handvat voor vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Op 22 februari 2016 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland het beheerplan Natura 2000 voor het gebied Bekendelle vastgesteld.

Gewenst grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR)

Door Waterschap Rijn en IJssel is een GGOR-studie (december 2010) uitgevoerd waaruit blijkt welke grond- en oppervlakte waterbeheerscenario's de natuurdoelen mogelijk maken, wat daarvan de consequenties zijn en welke maatregelen daarvoor moeten worden genomen. De GGOR-studie is op 13 mei 2011 door het waterschap aan Gedeputeerde Staten aangeboden. De maatregelen behorend bij het GGOR-variant 2 zijn door Rijk/provincie als PAS maatregelen opgenomen.

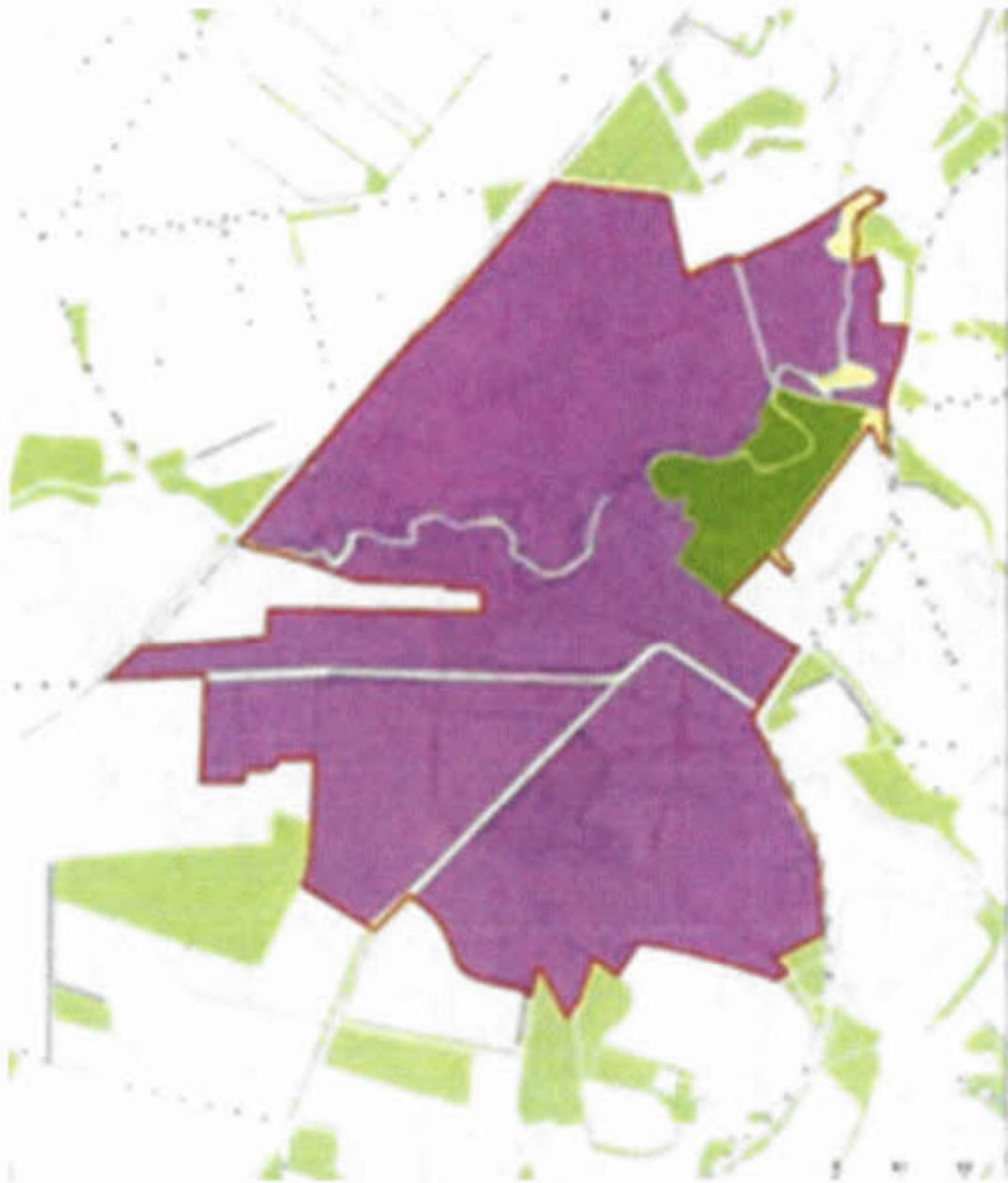
Bijlage 2: Topografische kaart ligging Bekendelle

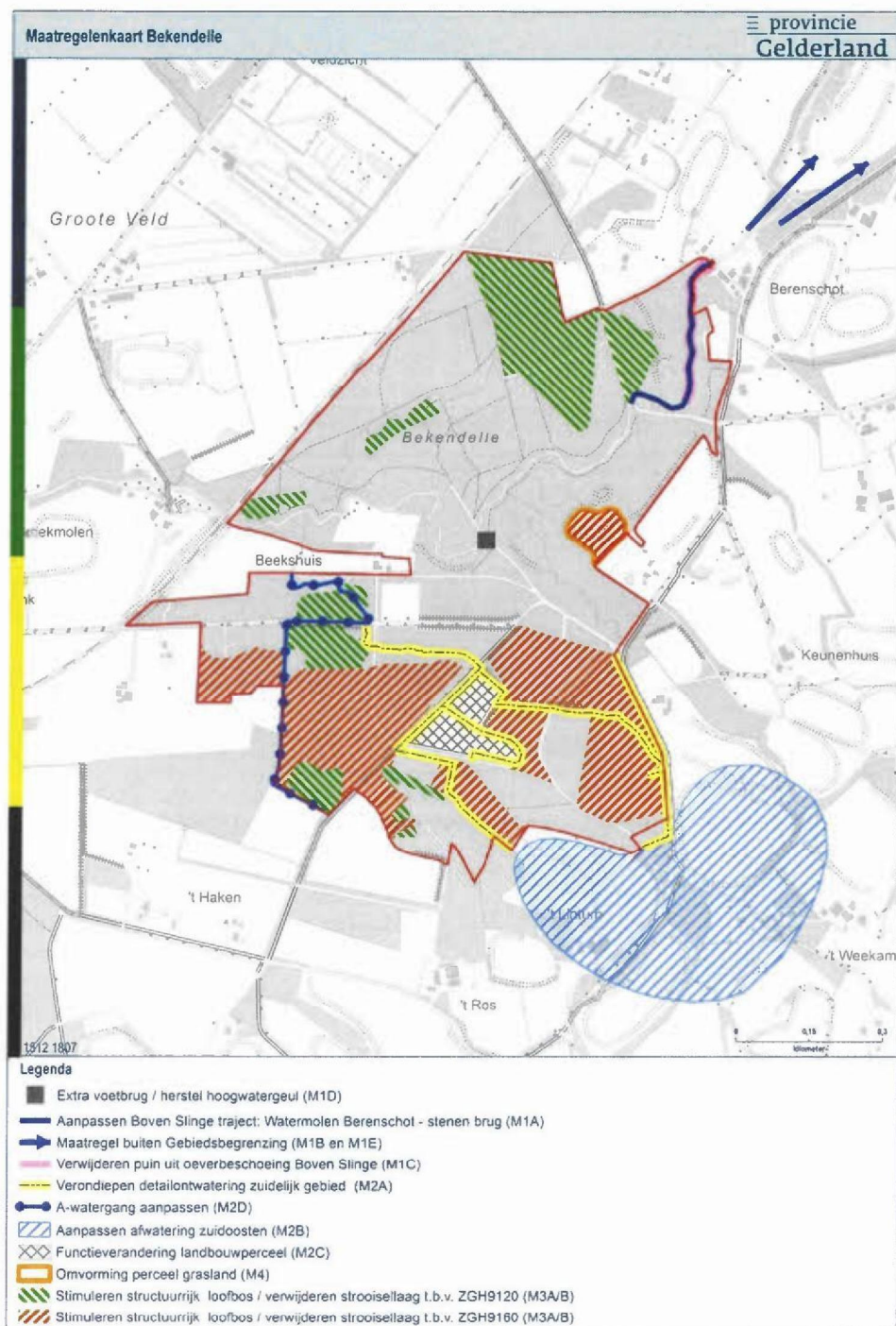
Bijlage 3: Eigendommen in Bekendelle

Groen: natuurmonumenten

Paars: particulieren

Bijlage 4: PAS- en Natura 2000– maatregelenkaart Bekendelle

Bijlage 5: PAS/ N2000 maatregelentabel Bekendelle

In een gezamenlijke werksessie met waterschap, Bosgroep Midden Nederland, Natuurmonumenten, de gemeente Winterswijk en Provincie is de balans opgemaakt om de restopgave N2000/PAS te bepalen en inzichtelijk te krijgen wat is uitgevoerd en wat is al gecontracteerd. Het resultaat voor de nog te realiseren maatregelen is samengevat in onderstaande tabel. In "groen" zijn de inrichtingsmaatregelen gemarkeerd die al zijn uitgevoerd.

NR	MAATREGEL	REALISATIE	AREAAL	PAS	PAS-PERIODE	B&O PLAN	STAVAZA
M1A	Aanpassen Boven Slinge traject "watermolen berenschot"- stenen brug	WRIJ	400 meter	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK
M1B	Aanleggen waterretentiegebieden Boven Slinge	WRIJ	23 ha	Ja	1		Uitgevoerd, moet nog gerapporteerd worden aan provincie in een memo
M1C	Verwijderen puin uit oevers Boven Slinge	WRIJ	250 meter	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK.
MD1	Herstel oude geul door aanpassen voetbrug Boven Slinge	WRIJ	1 stuk	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK. Maatregel blijkt niet nodig. WRIJ rapporteert onderbouwing aan provincie in memo.
M1E	Verbeteren waterkwaliteit Boven Slinge	WRIJ	Diverse boerenbedrijven	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK
M2A	Verondiepen detailontwatering zuidelijk gebied	WRIJ/provincie	2000 meter	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK
M2B	Aanpassen afwatering zuidoosten	WRIJ/Provincie	0,5 ha functieverandering en 4 ha uitvoeringsgebied	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK
M2C	Functieverandering landbouwperceel zuidelijk gebied	Bosgroep, namens particulier	2 ha	Nee	1		Beschikt Bosgroep
M2D	Aanpassen A-watergang zuidwesten (Mister Mark waterleiding)	WRIJ	175 meter langs Brinkeweg	Ja	1		Afspraak met WRIJ SOK
M2E	plaatsen grondwaterbuizen en monitoring	WRIJ	20 stuks, 6 jaar	Ja	1,2,3		Afspraak met WRIJ SOK
M3A	Ontwikkelen van structuurrijk loofbos	Bosgroep, namens particulier	2 ha + 10-tal/100-den m3	Ja	1		Beschikt Bosgroep
M3B	Verwijderen strooiselslaag	Bosgroep, namens particulier	2 ha	Ja	1		Beschikt Bosgroep
M3C	Stimuleren struik- en 2e boomlaag	Bosgroep, namens particulier	5 a 6 ha	Ja	1,2,3		Beschikt Bosgroep
M4	Omvorming perceel grasland	NM	0,8 ha	Ja	1,2,3		Beschikt juli 2014 NM
M5	Handhaving openingsstelling recreatie	provincie		Nee	1		provincie

In de PAS-analyse is opgenomen dat de PAS watermaatregelen bestaan uit aanpassingen in de Boven Slinge en het verondiepen en aanpassen van de A-watgang (Mister Mark) en de detailontwatering. Dit kan leiden tot vernatting van het perceel van 0,5 ha ten zuidoosten van het gebied en het compenseren van natschade die eventueel optreedt bij landbouwpercelen a.g.v. de uitgevoerde maatregelen. Uiteindelijk hebben deze maatregelen tot doel dat het grondwaterpeil binnen en in de directe omgeving van het Bekendelle omhoog gaat en de kweldruk in het natuurgebied toeneemt. Teneinde het werkelijk effect van de maatregelen op de grondwaterstand te kunnen bepalen richt het waterschap een meetnet in door middel van peilbuizen. Gedurende 10 jaren vinden er metingen plaats. De PAS watermaatregelen moeten uitgevoerd zijn voor 1 juli 2021.

Beheermaatregelen zijn beschreven in het beheerplan N2000 2016-2021. Ook deze benoemde maatregelen moeten uitgevoerd zijn voor 2022. Het zijn maatregelen die betrekking hebben op het beheer van bestaande natuur en het omvormen van bestaande natuur naar een nadere vorm van natuur. De laatstgenoemde maatregelen zijn ook PAS-maatregelen maar vragen geen extra grond. Over de beheermaatregelen worden met de betrokken terreineigenaren afspraken gemaakt.

Bijlage 6: Overzicht beschikbare bouwstenen en onderzoeken

- Bodemonderzoek Bekendelle Natuurontwikkelingsmogelijkheden op voormalige landbouwgrond van B-ware, maart 2015
- Rapport "In kaart brengen detailafwatering zuidelijk deel Bekendelle" van Bosgroepen Midden Nederland, mei 2017
- Rapport "Onderzoek naar de morfologie in de Boven Slinge" van Arcadis, april 2017
- Rapport "Bekendelle Effectbepaling hydrologie" van Arcadis, 19 juni 2017